

De rekenkamer(commissie)s in Noord en Midden Limburg hebben een eerste gezamenlijk onderzoek gehouden naar regionale samenwerking. Als verdiepende casestudy is gekozen voor de Veiligheidsregio Limburg-Noord. Dit omdat alle gemeenteraden daarmee te maken hebben. Het onderzoeksrapport dat nu ter bespreking voorligt, biedt inzicht in de grip op de VRLN (de stand van zaken) én reikt gemeenteraden in de regio concrete handvatten aan om de grip op de VRLN te versterken. Deze handvatten zijn waar mogelijk vertaald naar algemene principes voor sturing op regionale samenwerking. Conclusie is dat de gemeenteraden de beperkte grip willen versterken door meer gemeenschappelijkheid. Voor dit doel zijn vijf aanbevelingen geformuleerd met bijhorende concrete acties voor de raden, colleges en de VRLN. Dat biedt de mogelijkheid om de stand van zaken te monitoren.

Voorstel

De raad wordt voorgesteld om:

1. De conclusies en de aanbevelingen van het onderzoeksrapport 'VRLN regionaal (be)GRIP?' d.d. 1 juni 2017 te onderschrijven en over te nemen.
2. Het voortouw te nemen om meer regionaal te denken en te werken.
3. Slimmer gebruik te maken van de wettelijke sturingsinstrumenten en binnen de eigen raad en in regionaal verband te zoeken naar nieuwe en aanvullende sturingsinstrumenten.
4. In 2017 te starten met pilots voor het verkennen van nieuwe werkwijzen met Verbonden Partijen, zowel binnen de eigen raad als ook gezamenlijk met andere raden. Inclusief een zorgvuldige monitoring van de pilots en een goede rapportage aan de nieuwe raad in maart 2018.
5. Het college van B&W en het bestuur van de VRLN de opdracht te geven om:
 - De raad te ondersteunen in de nieuwe werkwijze, door het uitvoeren van de genoemde acties onder aanbeveling 1,3,4 en 5.
 - Bij de uitwerking van deze aanbevelingen nadrukkelijk de verbinding te zoeken met de lopende initiatieven vanuit de griffies in Noord-Limburg en de regionale raads werkgroep in Midden-Limburg welke tot doel hebben om in gezamenlijkheid de grip op verbonden partijen te versterken door o.a. een betere afstemming over de P&C-cyclus tussen gemeenten en verbonden partijen
 - De uitwerking van de aanbevelingen zorgvuldig te monitoren en hierover in het eerste kwartaal van 2018 (voorafgaand aan de verkiezingen) verslag uit te brengen aan de raad.

Advies

Voor versterking van de democratische legitimiteit van de VRLN moet een betere wisselwerking ontstaan tussen gemeenteraden en het regionale samenwerkingsverband. Een deel van de oplossing ligt in aanpassingen van de besturingsstructuur van de VRLN. De rekenkamers adviseren om de behartiging van het lokale en regionale belang explicieter aan de verschillende organen te verbinden en betere balans in de belangenafweging te vinden. Ook moet het organisatiebelang meer herkenbaar worden meegenomen in de bestuurlijke besluitvorming. Het zwaartepunt van de aanbevelingen ligt echter niet in de structuur, maar in de cultuur van samenwerken. Van een reactieve cultuur van beheersen, controleren en verantwoorden naar een zelfbewuste cultuur van pro-activiteit, verbinding zoeken en lerend vermogen: 'think outside the box'. Essentieel is dat op alle niveaus wordt gedacht vanuit de regionale opgaven. Dit vraagt inzet van alle betrokkenen: het is aan raadsleden om proactief invulling te geven aan hun drie rollen en daarbij ook expliciet het organisatiebelang van de VRLN te behartigen, passend bij 'verlengd lokaal bestuur'. Dit vraagt van bestuurders dat zij raadsleden meer in positie brengen en hen formeel en informeel beter informeren.

Aanbevelingen

Dit advies is uitgewerkt in 5 aanbevelingen:

1. Stel de regionale opgaven centraal en wijk daar slechts beargumenteerd van af;
2. Raadsleden, wees proactief en creatief. Kortom: experimenteer doorlopend met de suggesties voor samenwerking binnen en tussen raden in pilots;
3. Bestuurders: breng raadsleden in positie om te sturen;
4. Creëer duidelijkheid over de belangenbehartiging binnen de besturingsstructuur;
5. Vertel het verhaal achter de cijfers en de inhoud van de besluiten.